

**Громадська організація  
«Київська наукова  
суспільнознавча організація»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ**

**учасників міжнародної  
науково-практичної конференції**

**«РОЛЬ СУСПІЛЬНИХ НАУК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ  
СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ  
СВІТОВИХ ПРОЦЕСІВ У ХХІ СТ.»**

**2–3 квітня 2021 р.**

**Київ  
2021**

УДК 303«20»(063)  
Р 68

Р 68        **Роль суспільних наук у забезпеченні стабільності розвитку глобальних світових процесів у XXI ст.:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2–3 квітня 2021 року). – Київ: ГО «Київська наукова суспільнознавча організація», 2021. – 80 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 303«20»(063)

## ЗМІСТ

### НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНИХ НАУК

**Вольська Х. А.**

КАТАЛОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ  
ЯК ФАКТОР РИЗИКУ ДЛЯ ІСПАНІЇ..... 5

**Машевська А. А.**

АРХІВНО-КРИМІНАЛЬНІ СПРАВИ РЕПРЕСОВАНИХ СЕЛЯН  
ЧАСІВ ВЕЛИКОГО ТЕРОРУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ  
МІЛЩЕЙСЬКОЇ ТРІЙКИ..... 8

**Мельник Д. В.**

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА  
З ПРОТИДІЇ СОЦІАЛЬНИМ ХВОРОБАМ В УСРР У ПЕРІОД НЕПУ .... 13

**Тершак А. І.**

ПОЛІТИЧНІ ЗАВДАННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ ДО РЕЛІГІЙНИХ  
ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЗАКАРПАТТІ В ПЕРІОД 1944-1953 РР..... 17

**Шостак А. В.**

ЕПІСТОЛЯРНІ ДОКУМЕНТИ З ПРИВАТНОГО АРХІВУ  
СІМ'Ї ГАЛІЧ (ЖОЛУДЬ) ВІРИ ЯКІВНИ..... 22

**Яковлев І. В.**

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОЇ  
ДІЯЛЬНОСТІ ІВАНА ФЕДОРОВИЧА ДРАЧА ..... 24

### НАПРЯМ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛОГІЇ

**Бавикіна В. М.**

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ  
ПОЯВИ ВІДЕНСЬКОГО АКЦІОНІЗМУ..... 28

**Гуйван П. Д.**

СОЦІОЛОГІЯ ТЕМПОРАЛЬНОГО ВПЛИВУ СУСПІЛЬНИХ  
ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ.... 31

### НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ

**Бабіна С. І.**

ЦІННІСТЬ ЖИТТЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА  
«ЕКЗИСТЕНЦІЙНОМУ ВАКУУМУ» ОСОБИСТОСТІ..... 37

**Баранова Н. М.**

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ  
СПІВВІДНОШЕННЯ ПОЛІТИКИ ТА МОРАЛІ..... 39

**Сагановська Т. П.**

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД НЕНАСИЛЛЯ..... 42

<b>Тішко Л. В.</b> МИСЛЕННЯ ТА ЙОГО ПРОЕКЦІЯ НА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ .....	47
<b>Ярема Н. С.</b> ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ СТРАТИФІКАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ .....	50
<b>НАПРЯМ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТОЛОГІЇ</b>	
<b>Гурківська А. І.</b> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ПРОПАГАНДИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ .....	54
<b>Мигун М. Д.</b> РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ПОЛІЕТНІЧНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ .....	62
<b>Орлова К. М.</b> МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ.....	66
<b>Петленко І. В.</b> КУЛЬТУРА ТА ЕТИКА В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	70
<b>Романова В. О.</b> ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІТИКИ І РЕЛІГІЇ.....	74

**Тішко Л. В.**, кандидат історичних наук,  
старший викладач кафедри філософії, соціології та історії  
*Дніпровський державний аграрно-економічний університет*  
*м. Дніпро, Україна*

## **МИСЛЕННЯ ТА ЙОГО ПРОЕКЦІЯ НА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ**

Однією із найвиразніших ознак людини є її спроможність мислити, аналізувати інформацію, вдосконалювати своє бачення світу, гармонійно й обдуманно з ним взаємодіяти. Нехтуючи мисленням, ми будемо ігнорувати найважливішу властивість людини.

Варто розуміти, що лише людина, яка мислить може повноцінно творити своє життя. Ті ж, для кого мислення не є властивим – просто існують, подібно світу тварин чи рослин. Тому здатність оцінювати дійсність, а не лише сприймати її, постає величезною перевагою людського інтелекту, запорукою людського прагнення до розвитку, до самовдосконалення.

Тою мірою, якою людина здатна на сьогоднішній день осмислити та зрозуміти себе і своє становище у світі, якою рішучістю вона пронизана пройти всю можливу дистанцію розумового прояснення своєї життєвої ситуації, – саме тою мірою вона філософствує або постає філософом. Так людина заявляє про своє бажання взяти на себе відповідальність за свідоме вирішення своєї життєвої долі.

Розробник грандіозної концепції діалектичного ідеалізму Г. Гегель визначав мислення як діяльність суб'єкта, що спрямована на пізнання світу у формі понять (категорій). На його думку буття та мислення є тотожними і складають субстанціальну основу світу. Мислення – це не тільки суб'єктивна людська діяльність, як стверджував мислитель, але й незалежна від людини об'єктивна сутність, першооснова всього існуючого. Тому, згідно Г. Гегеля, мислення являє собою безперервний процес пізнання, який поступово розвивається від щабля нижчого рівня до іншого – більш високого.

Мислення є фундаментальною властивістю людини. Воно являє собою процес перетворення фактів, інформації на цілісне й упорядковане знання. Пізнаючи світ, людина узагальнює результати чуттєвого досвіду, відображає загальні властивості

речей. Та все ж для пізнання навколишнього світу недостатньо лише помітити зв'язок між явищами, необхідно встановити, що цей зв'язок є загальною властивістю речей. Це дозволяє досягти мислення, яке дає відповіді для вирішення багатьох питань щодо буття людини і суспільства в цілому. Таким чином, мислення допомагає аналізувати досвід, формувати та впорядковувати у думках модель світу, робити певні передбачення та планувати дії. А вміння мислити взагалі є запорукою свободи та важливою характеристикою людини, необхідною для виживання у сучасному світі стрімкого науково-технічного та суспільного прогресу.

Кожен розуміє поняття мислення по-різному. Але всі академічні філософи західного світу сходяться на тому, що саме мислення є найголовнішою ознакою людського буття. Наприклад, за Рене Декартом, мислити – означає уявляти, фантазувати, переживати емоції. У своїй «Медитації про першу філософію» французький дослідник пише: «Але чим же я є? Річчю, що мислить. А це що? Звичайно ж річ, що сумнівається, розуміє, заперечує, воліє чи не воліє, а також уявляє та відчуває» [5]. А із відомого вислову філософа «Я мислю – значить існую!» впливає, що духовна діяльність людини існує лише завдяки її свідомості та можливості мислити. Так як мислення у декартівському розумінні – це єдиний атрибут душі, так як душа завжди мисле, то перестати мислити для неї відповідно означає – перестати існувати. Цілком правомірно, що мислення є не лише тим, що може привести людину до пізнання істини. Швидше за все, воно виникає від потреби виживання.

Варто відзначити, що сам процес мислення тісно пов'язаний з емоціями та поведінкою людини. Вони ж взаємообумовлено переплітаються між собою, впливаючи на її життя. Тому наші думки, індивідуальний спосіб сприйняття дійсності, характер мислення іноді допомагають нам, а іноді пригнічують.

У своїй праці «Становище людини» відома американська мислителька ХХ століття Ханна Аренд відзначила, що «суспільство служителів», в яке ми перетворилися, дозволяє людям відмовитися від своєї індивідуальності і ставати звичайними «функціями», замість того, щоб брати на себе відповідальність за життя, мислити і діяти самостійно. Вони стають пасивним відображенням навколишнього середовища, високо розвинутих тваринами, а не справжніми людьми, які приймають свідомі рішення [1, с. 34]. На прикладі даного філософського трактату

легко зрозуміти, що сила філософського мислення полягає насамперед у вмінні ставити все нові й нові питання світу й самому собі, у вмінні мислити раціонально, вмінні розуміти свої думки та думки інших, вмінні самостійно приймати правильне рішення, свідомо оцінюючи ситуацію. Відносно цього дуже влучно зауважив німецький філософ-іраціоналіст Артур Шопенгауер: «Будь-який самобутній мислитель уподібнюється монарху, бо він не визнає нікого над собою. Він не сприймає авторитети і визнає лише те, що сам затвердив. Звичайні ж люди, навпаки, слідуючи різним думкам та ідеям, подібні народу, що сліпо підкорюється закону і наказу. Тому, у того, хто мислить самостійно в руках є компас, що допоможе стати на вірний шлях» [4, с. 177].

Загалом, мислення людини є справжнім джерелом її енергії. Воно як і слова може суттєво впливати на життя людей. Всі думки, якої б сфери вони не стосувалися, створюють відповідні образи, випромінюють відповідні вібрації і формують форми, проєктовані у невидимий світ. У результаті це створює можливість реалізації в реальності найсильніших бажань або навіть страхів людини. Тому дуже важливою для кожної людини є здатність краще усвідомлювати свої думки, бо вони на рівні підсвідомості формують нашу реальність.

Спостережливість деяких філософів дозволила виявити факт того, що мислення неабияк відображається навіть на зовнішності людини. Якщо бути точнішим, – ми є тим, що ми думаємо! Кожна із думок на час своєї присутності накладає на обличчя свій вигляд, закарбовуючись, в результаті багатьох повторень, там назавжди. «Трапляються навіть такі люди, – пише Артур Шопенгауер, – на обличчі яких відображена така наївна вульгарність і приниженість думок, обмеженість розуму, що просто дивуєшся як вони ризикують виходити з такою фізіономією, не надягаючи маски» [4, с. 9].

Таким чином, мислення є досвідом буття, що змушує змінюватися та перероджуватися. Кожне життя являє собою певну точку зору на світ, а людина постає в цьому процесі осмислення як «орган» осягнення істини, що одержує тим самим життєвий вимір. Повнота бачення, суджень і оцінок додає нам відчуття повноти життя та поглиблює розуміння світу. Поглиблюючи мислення, ми даємо своєму внутрішньому світу можливість стати багатшим, повнішим, змістовнішим. Але працювати над цим не може хтось із зовні, лише ми особисто.

## Література:

1. Батлер-Бодон, Т. 50 великих книг по філософії. Київ: Форс Україна, 2019.
2. Гальченко М. Мислення як ресурс творення соціокультурної реальності. *Нова парадигма*. 2017. Вип. 132. С. 25–33.
3. Горохова В. Значущість критичного мислення для сучасних суспільства та освіти. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Філософія*. 2014. Вип. 42. С. 226–240.
4. Шопенгауэр А. Афоризмы житейской мудрости. Санкт-Петербург: Азбука, Азбука-Аттикус, 2011.
5. Myslennia-iak-kros-kulturnyi-fenomen-seminar-igoria-karivtsia:  
<https://lpnu.ua/news>

**Ярема Н. С.**, аспірант кафедри філософії,  
соціології та релігієзнавства

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет  
імені Василя Стефаника»  
м. Івано-Франківськ, Україна*

## **ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ СТРАТИФІКАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ**

Соціальна стратифікація традиційно розглядається як диференціація суспільства на соціальні класи та верстви населення. Стратифікація визначається як соціальний процес, в якому винагороди і ресурси, зокрема багатство, влада і престиж, розподіляються систематично і нерівномірно в суспільстві. Стратифікація відрізняється від простої нерівності тим, що вона є систематичною. Вона також базується на визначених соціальних процесах, завдяки яким люди розподіляються за такими категоріями як клас, раса або стать [1, с. 262].

Одним з перших способів самоусвідомлення людини у світі був міф. В історії української філософської думки найперші міфологічні уявлення східних слов'ян постають доволі різноманітними. Людина ще не виокремлювала себе з природи,